

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва освітньої програми)

на тему «Податок на прибуток у системі обліку, аналізу та контролю
(на прикладі ТОВ «Алвас»)»
(назва теми)

Виконавець:

студентка факультету менеджменту, обліку та
інформаційних технологій

Нечитайло Ольга Михайлівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Мацків Олена Ігорівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У сфері фінансових відносин нашої держави важливішим регулятором розподілу грошових ресурсів є податкова система. Від ефективності її функціонування залежить виконання зведеного бюджету країни. Одним із визначних компонентів поповнення державного бюджету є податок на прибуток підприємств, який у сфері прямого оподаткування грає важливу роль.

Економічне зростання країни пов'язано є активною фінансово-господарською діяльністю підприємств, які прагнуть отримувати прибуток та постійно його збільшувати, що можливо лише за умови існування оптимальної системи оподаткування прибутку. Втім несплата податку на прибуток або його мінімізація у вітчизняній системі оподаткування є поширеним явищем через недосконалість податкового законодавства, низький рівень державного контролю. Тому пошук шляхів удосконалення системи обліку та оподаткування у частині нарахування, декларування і сплати податку на прибуток є актуальним, що і зумовило вибір теми дослідження.

Мета дослідження полягає в розкритті теоретико-методичних та прикладних аспектів відображення у системі обліку, контролю та в оподаткуванні податку на прибуток.

Завдання дослідження:

- розкрити значення податку на прибуток у системі державного регулювання;
- розглянути податкову інформацію як визначний компонент обліку та оподаткування;
- дослідити на підставі компаративного підходу порядок відображення у фінансовій звітності податку на прибуток;
- навести загальну економічну характеристику базового підприємства;
- визначити особливості справляння податку на прибуток та його відображення у податковій звітності ТОВ «Алвас»;
- розглянути основні положення податкового планування на вітчизняному підприємстві як важливішу частину його системи управління із застосуванням елементів економіко-математичного моделювання;
- провести аналіз ефективності нарахування та сплати податку на прибуток;
- розкрити методичні аспекти державного контролю у частині справляння податку на прибуток, окреслити проблеми та шляхи їх вирішення у системі вітчизняного обліку та оподаткування.

Об'єкт дослідження – процес обліку, контролю та оподаткування податку на прибуток на ТОВ «Алвас».

Предмет дослідження – методичні та прикладні аспекти обліку, контролю та оподаткування податку на прибуток на вітчизняних підприємствах України.

Методи дослідження. У роботі використовувалися загальнонаукові методи та методичні прийоми: індукція, дедукція, аналіз, синтез, групування, порівняння, конкретизація. Під час вивчення облікової та податкової інформації застосовувався нормативно-правовий метод; для побудови моделі оптимізації податкового

навантаження – економіко-математичне моделювання; для обробки облікових, аналітичних даних - методичні прийоми: огляд, перевірка, розрахунки, узагальнення та інші.

Інформаційна база дослідження – законодавчі акти, нормативно-правові документи у відповідності до обраної теми дослідження, наукові праці, довідкові, інструктивні, методичні матеріали, статистичні дані, тези доповідей наукових конференцій. Під час дослідження системи обліку, аналізу, контролю та оподаткування на базовому підприємстві використовувалися статутні, засновницькі документи, первинна документація, облікові реєстри, фінансова, податкова звітність досліджуваного підприємства та інші внутрішні регламенти.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (42 найменування) та 10-і додатків. Загальний обсяг роботи становить 72 сторінки. Основний зміст викладено на 66 сторінках. Робота містить 17 таблиць, 17 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Податок на прибуток: теоретичні основи обліку та оподаткування»** розглядається значення податку на прибуток у системі державного регулювання, розкривається податкова інформація як визначний компонент обліку та оподаткування, за компаративним підходом досліджуються елементи податку на прибуток у фінансовій звітності.

У другому розділі **«Діюча практика відображення в обліку та звітності податку на прибуток»** надається загальна економічна характеристика ТОВ «Алвас», розглядаються особливості справляння податку на прибуток та його відображення у податковій звітності на досліджуваному підприємстві. Вивчаються основні положення податкового планування у системі управління вітчизняних підприємств та пропонується при розробці проекту податкового планування застосовувати математичну модель економічного ефекту.

У третьому розділі **«Методичні засади аналізу та контролю розрахунків з податку на прибуток»** проведено аналіз ефективності справляння податку на прибуток на досліджуваному підприємстві. Розкрито проблемні аспекти державного контролю у частині нарахування та сплати податку на прибуток та запропоновано напрями їх вирішення.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. На підставі аналізу податкових надходжень у державну казну обґрунтовано вагоме значення податку на прибуток у системі державного регулювання України. Звернута увага на необхідності покращення податкового адміністрування податку на прибуток, зокрема у частині удосконалення контрольних заходів шляхом проведення різних видів перевірок та моніторингу операцій, пов'язаних з трансфертним ціноутворенням; постійного оновлення методичного забезпечення щодо первинної документації, облікових реєстрів та форм податкової звітності; сервісного обслуговування платників податків.

2. Доведено, що податкова інформація є основним компонентом у системі обліку та оподаткування, тому важливішим аспектом є застосування інтегрованого підходу, за яким облік у системі оподаткування ведеться за допомогою інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку. При цьому зазначено, що наразі не існує єдиного уніфікованого підходу до критеріїв достатності податкової інформації під час справляння податку на прибуток.

3. Дослідження порядку відображення у фінансовій звітності податку на прибуток на підставі компаративного підходу дало можливість узагальнити наукові підходи до відображення відстрочених податкових активів та відстрочених податкових зобов'язань у системі бухгалтерського обліку за допомогою відповідних субрахунків (641.2 та 641.3). Запропоновані проведення сприятимуть раціональному розподілу облікової роботи протягом звітного року.

4. Знайомство з бізнесом базового підприємства, яке у періоді дослідження займалося оптовою та роздрібною торгівлею паливно-мастильними матеріалами, та загальний аналіз економічних показників агрегованої звітності показали, що ТОВ «Алвас» має стабільний фінансовий стан. На кінець звітного періоду підприємство значно покращило фінансові результати через зростання обсягів реалізації, оптимізацію витрат, збільшення платоспроможності та інші заходи.

5. Дослідження питань, пов'язаних з нарахуванням та сплатою податку на прибуток, дало змогу розкрити особливості його справляння та відображення у податковій звітності ТОВ «Алвас», а також довести на підставі співставлення даних податкової декларації з податку на прибуток з показниками фінансової звітності їх відповідність.

6. Розгляд основних положень податкового планування (сутності планування, його принципів, методів, функцій, етапів) підтвердив, що податкове планування є важливішою частиною системи управління на вітчизняному підприємстві. Аргументовано, що у податковому плануванні доречно використовувати проектний підхід як специфічну модель альтернативного варіанту оподаткування, яка містить податкову схему, критерії її оптимальності (зокрема, ризики, показники рентабельності, обмеження) та математичну модель економічного ефекту від використання проекту податкового планування. У зв'язку з тим, що на досліджуваному підприємстві не здійснюється податкове планування, запропоновано прийняти до уваги розглянуті методико-прикладні аспекти оптимального проекту податкового планування та розробити його із залученням досвідчених фахівців із податкового планування.

7. Проведений аналіз ефективності нарахування та сплати податку на прибуток за допомогою фінансових показників, зокрема коефіцієнтів абсолютного та відносного податкового навантаження дав змогу визначити ступінь ефективності оподаткування на ТОВ «Алвас» (коефіцієнт ефективності оподаткування у 2021 році 3,7 %, у 2022 році - 3,6 %) та показати, що протягом досліджуваного періоду відбулося несуттєве коливання у бік зменшення ефективності оподаткування. З метою оцінки податкового навантаження побудовано багатофакторну модель зміни податкового навантаження, яка базується на узагальненні лінійної регресії з двома змінними. Це дозволило з'ясувати, що вплив податку на прибуток на величину

податкового навантаження більший за вплив інших податкових платежів. Тому для збільшення ефективності оподаткування важливо здійснювати заходи у частині удосконалення нарахування та сплати податку на прибуток, що зумовить оптимізувати систему управління на вітчизняних підприємствах.

8. Дослідження методичних аспектів державного контролю у частині справляння податку на прибуток з унаочненням таких елементів концепції контролю, як: мета, предмет перевірки, джерела надходження податкової інформації та види податкової інформації, завдання та етапи перевірки, дало змогу окреслити проблеми контролю достовірності, повноти та своєчасності відображення у податковій звітності податку на прибуток та запропонувати напрями їх вирішення у системі вітчизняного обліку та оподаткування.

АНОТАЦІЯ

Нечитайло О. М. «Податок на прибуток у системі обліку, аналізу та контролю (на прикладі ТОВ «Алвас»)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою професійного спрямування «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності». – Одеський національний економічний університет. Одеса, 2023.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес обліку, контролю та оподаткування податку на прибуток на ТОВ «Алвас».

У роботі розглядається значення податку на прибуток у системі державного регулювання, розкривається податкова інформація як визначний компонент обліку та оподаткування, за компаративним підходом досліджуються елементи податку на прибуток у фінансовій звітності.

Надається загальна економічна характеристика ТОВ «Алвас», розглядаються особливості справляння податку на прибуток та його відображення у податковій звітності на досліджуваному підприємстві. Вивчаються основні положення податкового планування у системі управління вітчизняних підприємств та пропонується при розробці проекту податкового планування застосовувати математичну модель економічного ефекту.

Проводиться аналіз ефективності справляння податку на прибуток на досліджуваному підприємстві. Розкриваються проблемні аспекти державного контролю у частині нарахування та сплати податку на прибуток та пропонуються напрями їх вирішення.

Ключові слова: податок на прибуток, податкове планування, податкова ефективність, нормативне регулювання, державний контроль.

ANNOTATION

Nechitaylo O. M. "Income tax in the system of accounting, analysis and control (on the example of Alvas LLC)".

Thesis for a Master degree in specialty 071 «Accounting and Taxation» under the master's program «Accounting, audit and taxation of business activities». – Odessa National Economic University. Odessa, 2023.

Thesis consists of three chapters. Object of study – the process of accounting, control and taxation of income tax at "Alvas" LLC.

The work examines the importance of income tax in the system of state regulation, discloses tax information as an important component of accounting and taxation, and examines the elements of income tax in financial reporting using a comparative approach.

The general economic characteristics of "Alvas" LLC are given, the peculiarities of income tax payment and its reflection in tax reporting at the investigated enterprise are considered. The main provisions of tax planning in the management system of domestic enterprises are studied and it is proposed to use a mathematical model of the economic effect when developing a tax planning project.

An analysis of the efficiency of income tax collection at the investigated enterprise is carried out. Problematic aspects of state control in the area of calculation and payment of income tax are revealed and directions for their solution are proposed.

Key words: income tax, tax planning, tax efficiency, regulatory regulation, state control.